

Пещерата на Св. Иван – един от най-тайнствените природни феномени в чешката карстова област

По запазени данни в летопис от 1205 г. първият отшелник в Чехия е Св. Иван Чешки. Според същия писмен извор, около 880 г. Иван, син на хърватския княз Гестимулус, решил да се посвети на пустинен живот. След като обходил много места, той си избрал една пещера под голяма скала и се установил в нея. Тази пещера се намира в района на т. нар. „Чешки карст“ (Český kras) или чешката карстова област, и днес носи неговото име – пещерата на Св. Иван в малкото селце Свети Ян под скалата.

Един ден княз Борживой Тетински, от известния род Пршемисловци, дал много князе и крале на чешкия народ, излязъл на лов за мечки. Но кучетата му подгонили една сърна, която се спряла на брега на река Миза и се бранила от кучетата. Княз Борживой слязъл от коня и с меч си я пробол, но внезапно от вимето ѝ започнало да тече мляко, което изненадало много княза и тези, които го придружавали. В този момент от скалата излязъл величествен мъж, който здраво държал в ръката си тояга, бил бос, облечен в груба дреха, с много дълги коси и вежди, които се спускали над очите му.

Той се обърнал към княза с въпрос: „Защо уби моето животно?“. Князът се стреснал, но събрал сили и попитал: „Заклевам те в името на Исуса Христа, лош или добър човек си?“. Мъжът отговорил: „Човек съм и недостоен служител на Христа, а тук живея в името на Света Троица, с помощта на Исуса Христа, света Богородица и свети Йоан Кръстител!“. По молба на княза той му показал пещерата, в която живее, казал му своето име Иван и това на родителите си Гестимулус и Елисавета. А така също, че живее в пещерата четиридесет и две години и никога не я е напуснал. Млякото, което му давала сърната, му служело за прехрана. Князът не искал да вземе убитата от него сърна, но Св. Иван му казал да я отнесе със себе си, а месото ѝ да раздаде на бедните, за да се молят на Бога за техните души.

Когато князът се завърнал в замъка си Тетин, разказал на жена си

Барокова статуя на лежащия отшелник, поставена на мястото, където е погребан

Людмила (бъдещата Св. мъченица Людмила Чешка) за необикновената среща с този свят човек. На другия ден князът изпратил един църковен служител и шест други мъже да помолят Св. Иван да посети Тетин. Те го качили на едно осле и се отправили за Тетин, където с голяма почит бил посрещнат от княз Борживой и жена му Людмила. Приели го в замъка и му предложили храна, но той не вкусил нищо, благословил двамата и се върнал в пещерата си, придружен от същите мъже. Преди това помолил отец Павел, свещеника при замъка, след три дни да отиде и отслужи Света литургия в пещерата му. Когато той дошъл, Св. Иван се изповядал и му разказал за своя произход, за това, че

от младини и след като се разделил с родителите си, дълго време обикалял много планини, докато ангел Божий го довел и му показал скалата, под която трябвало да се засели. В продължение на две години зли духове го нападали и измъчвали. Но когато решил да напусне пещерата, явил му се Св. Йоан Кръстител и му казал: „Иване къде отиваш?“. Той му отговорил, че зли духове го измъчват и не му дават покой. Св. Йоан Кръстител му казал да се върне в пещерата и му дал кръст, с който да прогонва злите духове. Той се върнал в пещерата и въпреки че бил подлаган от сатаната и неговите служители на изпитания, той ги прогонвал със светия кръст.

Три дни след като се причестил починал и бил погребан съгласно же-

Параклистът на Св. Иван в Седлец

Паметната плоча на стената на параклиса припомня историята на създаването му

Вътрешността на параклиса

ланието му на това място в скалата, където преживял целия си отшелнически живот.

След смъртта му княз Борживой построи на това място храм, посветен на рождението на Св. Йоан Кръстител, защото според легендата именно тук, в пещерата, се явил за пръв път на отшелника. Предполага се, че в храма са запазени част от мощите на Св. Иван Чешки. Православната църква в Чехия празнува паметта му на 25 юни, а мястото отдавна се е превърнало в поклонническо и е посещавано от много вярващи православни християни.

Днес, в пещерата на Св. Иван се влиза директно от църквата „Рождение на Св. Йоан Кръстител“. Най-добре запазено в оригиналния си вид е началото на природния феномен, още на входа на подземието, към което се слиза по няколко стъпала откъм храма. Вдясно, близо до тавана може да се види сталактитната украса на пещерата, а вляво, зад барокова решетка се намира най-значимият спомен за Св. Иван – камък с отпечатъците на краката на светеца. Според легендата тук светецът се е молил прав или коленичил. Интересното е, че отпечатъците са наистина анатомически сходни с отпечатъците на човешки ходила и колене. На този камък вярващите и до днес коленичат и отправят молитвите си към Бога. Този интересен артефакт продължава да е забулен в тайнственост, защото камъкът е кварцит – много твърд, а в същото време и много тежък, така че практически е невъзможно по него наистина да се оставят отпечатъци при коленичене.

В тайнствената атмосфера на пещерата се намират проходи, които крият още спомени за светия пустинник – издяланото в камъка легло на светеца, гробът на Св. Иван. Два отвора в скалата имат интересен произход. Единият възникнал, когато Св. Иван се опрял на скалата и тя се отместила, за да не го нарани. Другият отвор в тавана се нарича „Дяволска дупка“, през която отшелникът прогонвал злите духове, когато го изкушавали.

Непосредствено пред пещерата тече и освежава поклонниците водата на кладенеца Иванка – извираща от пещерата. На тази вода се приписва чудотворна сила.

Част от малката община Свети Ян под скалата е селцето Седлец, където, по инициатива на сдружението „Светоянско общество“ и с доброволни дарения, през 2007 г. е построен православен параклис, носещ името на Св. Иван.

В материала е използвана информация от: Jeskyně sv. Ivana ve Svatém Janě pod Skalou; „Църковен вестник“: статия на ставр. иконом Димитър Македонов.

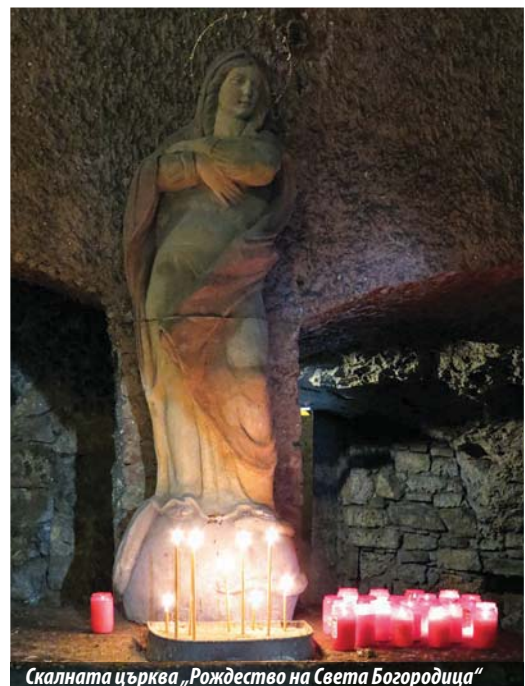
Олтартът на църквата „Рождество на Св. Йоан Кръстител“

Каменното легло на Св. Иван

„Дяволската дупка“, през която пустинникът прогонвал злите сили

Скалната църква „Рождество на Света Богородица“